

Výzva Budování kapacit pro rozvoj škol II
Povinně volitelná aktivita č. 3, 4, 6 a 7

Zpráva o ověření programu v praxi průběžná

V průběžné zprávě uvádějte informace o ověření programu s jednou ověřovací skupinou v případě, že bude probíhat následné ověření s další ověřovací skupinou.

V závěrečné zprávě uvádějte souhrnné informace shrnující/rekapitulující celý proces (všechna) ověření programu, popř. informace o ověření programu, které bude realizováno jen s jednou ověřovací skupinou.

I.

Příjemce	Vzdělávací centrum Turnov, o.p.s.
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008148
Název projektu	Podporujeme rozvoj dětí a žáků
Název vytvořeného programu	S dětmi za pověstmi
Pořadové číslo zprávy o realizaci	2

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen ¹
Mateřská škola Turnov, Jana Palacha 1931, příspěvková organizace – třída „Zajíčci“ Mateřská škola a Základní Škola Sluníčko Turnov, příspěvková organizace – 3. třída „Zelenka“ Městská knihovna Antonína Marka Turnov - pobočka Turnov II	4. 2. 2019 – 21. 6. 2019	2 skupiny po 25 dětech ve věku 5,5 – 7 let

¹ Uvedte stručně charakteristiku a velikost skupiny (např. 25 žáků 7. ročníku ZŠ apod.) a název organizace.

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?

Ověření programu probíhalo během druhého pololetí ve dvou mateřských školách běžného typu s dvěma skupinami dětí o počtu 25 ve věku 5,5 až 7 let (děti v posledním roce předškolního vzdělávání a děti s odkladem povinné školní docházky). Program byl realizován během řízené činnosti dětí od 9,00 hod. do 9,45 hod. Vzhledem ke střídání činností a pestrosti úkolů nebyl problém s udržením pozornosti dětí. Součástí programu byla diagnostika nadaných dětí a děti se zájmem o problematiku. Využita byla hromadná, skupinová i individuální forma práce s dětmi. Každá lekce obsahuje všechny tři možnosti. První polovina lekce je připravena formou hromadné práce s dětmi, probíhá seznámení s pověstí a místem, kde se příběh odehrává, pohybová hra nebo jiná aktivita. Následuje individuální forma práce při vypracování pracovního listu, kde si ověříme, co se děti naučily. Pro šikovné děti je vždy připraven těžší úkol. Lekce je zakončena prací s výukovým prostředím SMART na tabletech all-in-one v malých skupinách. Děti plní úkoly pro zábavu zaměřené vždy k probíranému tématu jako jsou pexesa, skládání obrázků, co do řady nepatří apod.

Program postupně pilotovaly dvě paní učitelky. V mateřských školách bylo uskutečněno 12 čtyřiceti pěti minutových lekcí, dvě lekce proběhly v prostředí knihovny a dvě lekce v prostředí muzea.

V prostředí knihovny byly využity nové prostory pobočky U vlakového nádraží. Nově pojeté uspořádání umožnilo dětem přechod z jednotlivých aktivit. Knihovna má vyvýšené patro, kde je prostor s kobercem a sedací vaky, studijní část se stoly a židlemi, dětský koutek.

V prostředí muzea děti prošly expozicí v hlavní budově a dále prostory Kamenářského domu – roubené stavení, kde probíhala především práce s pracovními listy.

V prostředí mateřské školy byl využit jak prostor herny, kde byla realizována první polovina lekce (společný poslech pověsti, pohybové aktivity atd.), tak i prostor se stolečky, kde probíhala druhá polovina lekce – práce s pracovními listy a tablety all-in-one. Během ověřování lekcí byly využity demonstrační obrázky běžně dostupné v každé mateřské škole, pastelky, tužky apod.

b) Jaký byl zájem cílové skupiny?

Zájem cílové skupiny byl velmi potěšující. Děti byly u všech lekcí velmi spokojené, nadšené z nových metod, úkolů a stylu práce s nimi (pestré střídání aktivit). Největší zájem byl o interaktivní úkoly na tabletech all-in-one ve výukovém prostředí SMART.

Menší neklid lze pozorovat u méně soustředěných dětí při poslechu pověsti. Některé části pověstí jsou pro děti méně zajímavé, zejména ty popisující prostředí. Pro děti byly obrovskou motivací interaktivní úkoly, které byly zařazeny vždy na konci lekce po splnění všech aktivit. Děti vyžadovaly opakování úkolů na tabletech all-in-one.

c) Jaká byla reakce cílové skupiny?

Na základě pozorování zjištěno, že děti reagují velmi pozitivně. Jsou aktivní ve všech částech jednotlivých lekcí, úkoly plní s nadšením a radostí.

2. Výsledky ověření

a) *Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:*

Tematický blok č. 1 „Pověz mi, knížko, co v sobě ukrýváš?“

Téma 2.1.1 „Návštěva v knihovně“ – pracovní list, úkol č. 1 – nevhodně zvoleno kroužkování a přidělení barev k pictogramům je matoucí pro děti vzhledem k barevnému rozdělení knih v knihovně dle věku.

Tematický blok č. 3 „Pohádkové putování Českým rájem“

Téma 2.3.1 „Z pohádky do pohádky“ – nevhodně zařazena pantomima pohádkových postav vzhledem k časové náročnosti.

Téma 2.3.3 „O Pelíškovi“ Pracovní list, úkol č. 1 – záměna barev červená a růžová.

Pracovní list, úkol č. 2 – časově náročné vybarvit zahrádky.

Pracovní list, úkol č. 3 – děti neznají názvy květin.

Téma 2.3.5 „O Troskách“ Pracovní list, úkol č. 3 – neoznačen počáteční bod ke spojení bodů v obrázek.

Téma 2.3.8 „Zázračná studánka“ – úprava časové dotace, zahrnutí závěrečné evaluace

Téma 2.3.9 „Hrušnice“ – Změna pořadí úkolů dle náročnosti.

Téma 2.3.11 „Kost“ – Změna velikosti písma v zadání úkolu č. 4 (bylo pro děti matoucí)

b) *Návrhy řešení zjištěných problémů:*

Tematický blok č. 1 „Pověz mi knížko, co v sobě ukrýváš?“

Téma 2.1.1 „Návštěva v knihovně“ – pracovní list, úkol č. 1 – Změna zadání úkolu – Spoj čarou obrázek knihy a pictogram, ke kterému patří.

Tematický blok č.3 „Pohádkové putování Českým rájem“

Téma 2.3.1 „Z pohádky do pohádky“ – vynechat pantomimické ztvárnění pohádkových postav vzhledem k věku účastníků a náročnosti provedení této aktivity.

Téma 2.3.3 „O Pelíškovi“ – pracovní list, úkol č. 1 – růžovou barvu změnit za fialovou.

Pracovní list, úkol č. 2 – zahrádky zakroužkovat.

Pracovní list, úkol č. 3 – vynechat tento úkol.

Téma 2.3.5 „O Troskách“ – pracovní list, úkol č. 3 – zvýraznit počáteční bod.

Téma 2.3.8 „Zázračná studánka“ – změna časové dotace na jednotlivé činnosti:

- přečtení příběhu a jeho rozbor **17 minut**,
- hra na tříděný odpad **8 minut**,
- pracovní listy **8 minut**,
- tablet all-in-one **7 minut**,
- evaluace **5 minut**.

Téma 2.3.9 „Hrušnice“ – Změna pořadí úkolů dle náročnosti. – Výměna pořadí úkolu č. 1 (Nakresli znak města, aby bylo zřejmé, jaké ovoce se mu skrývá v názvu) a úkolu č. 3 (Najdi červíkovi cestu k jablíčku.).

Téma 2.3.11 „Kost“ – Změna velikosti písma v zadání úkolu č. 4 – původně „Najdi skrytá písmena slov DUŠIČKY A HALLOWEEN“ změněno na „Najdi skrytá písmena slov DUŠIČKY a HALLOWEEN“.

c) *Bude/byl vytvořený program upraven?*

Program bude upraven v dílčích oblastech.

d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?*

Program bude upraven dle návrhu řešení zjištěných problémů:

Tematický blok č. 1 „Pověz mi knížko, co v sobě ukrýváš?“

Téma 2.1.1 „Návštěva v knihovně“ – pracovní list, úkol č. 1 – Změna zadání úkolu.

Tematický blok č.3 „Pohádkové putování Českým rájem“

Téma 2.3.1 „Z pohádky do pohádky“ – vynechání aktivity - pantomima

Téma 2.3.3 „O Pelíškovi“ – zjednodušení pracovního listu.

Téma 2.3.5 „O Troskách“ – pracovní list – grafická úprava.

Téma 2.3.8 „Zázračná studánka“ – změna časové dotace na jednotlivé činnosti:

Téma 2.3.9 „Hrušnice“ – Změna pořadí úkolů dle náročnosti.

Téma 2.3.11 „Kost“ – pracovní list – grafická úprava.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření²

a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?*

Děti plnily úkoly s nadšením, příběhy pro ně byly zajímavé, těšily se na další lekci.

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?*

Děti bavily úkoly na tabletu, které jsou pro ně v prostředí mateřské školy něčím novým. Stejně tak hodnotily lekce konané mimo prostředí mateřské školy (konkrétně v knihovně a muzeu).

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*

Věcný obsah programu lze zařadit do Třídního vzdělávacího programu mateřské školy a doplnit s ním témata v průběhu celého školního roku.

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?*

Organizační a materiální zabezpečení vychází ze zadání dané lekce a z běžného materiálního vybavení MŠ. Dle rozhovorů s dětmi bylo pozitivně hodnoceno využití tabletů all-in-one a výukové prostředí SMART.

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?*

Na základě pozorování a z evaluačních rozhovorů na konci každé lekce či tematického bloku lze usuzovat, že děti byly velmi spokojené. Vzhledem k věku účastníků nelze hodnotit jinými metodami.

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*

Účastníci nechtěli opustit interaktivní úkoly, protože tato část lekcí pro ně byla nejvíce poutavá a zábavná.

g) *Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?*

Opakovala se připomínka dělat pouze interaktivní úkoly na tabletech all-in-one ve výukovém prostředí SMART.

² Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

h) Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

Připomínku není vhodné zapracovávat do další verze programu. Děti v předškolním věku je třeba rozvíjet všestranně a nikoli 45 minut realizovat pouze v softwarovém prostředí v průběhu jednoho dne v mateřské škole. Práce s interaktivními úkoly byla pro děti zařazena vždy na konec lekce jako odměna za splnění všech úkolů a her v daných lekcích a zpestření programu.

i) Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?

Program je velmi pestrý. Výhodou je, že ho lze zařadit do Třídního vzdělávacího programu mateřské školy. Nevýhodou sledujeme ve velkém počtu účastníků. Organizace aktivit je pro realizátory v počtu 25 dětí velmi náročná. Mnohem přínosnější by bylo jak pro účastníky, tak pro realizátory použít tento program jako doplňkovou aktivitu (např. odpolední zájmovou činnost) pro menší skupinu dětí. Doporučujeme počet do 15 dětí. Program lze použít v obou případech. Při využití v běžné výuce při větším počtu dětí je třeba počítat s vyššími nároky na výkon a zkušenosti realizátora. Vhodná je spolupráce s druhou paní učitelkou, případně asistentkou pedagoga. Je možné zvážit též využití v tandemové výuce.

j) Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?

Program bude upraven dle návrhu řešení zjištěných problémů – viz bod 2b.

k) Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

Ano, budou.

l) Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:

Tematický blok č. 1 „Pověz mi knížko, co v sobě ukrýváš?“

Téma 2.1.1 „Návštěva v knihovně“ – pracovní list, úkol č. 1 – Změna zadání úkolu – Spoj čarou obrázek knihy a piktogram, ke kterému patří.

Tematický blok č. 3 „Pohádkové putování Českým rájem“

Téma 2.3.1 „Z pohádky do pohádky“ – vynechat pantomimické ztvárnění pohádkových postav vzhledem k věku účastníků a náročnosti provedení této aktivity.

Téma 2.3.3 „O Pelíškovi“ Pracovní list, úkol č. 1 – růžovou barvu změnit za fialovou.

Pracovní list, úkol č. 2 – zahrádky zakroužkovat.

Pracovní list, úkol č. 3 – vynechat tento úkol.

Téma 2.3.5 „O Troskách“ – pracovní list, úkol č. 3 – zvýraznit počáteční bod.

Téma 2.3.8 „Zázračná studánka“ – změna časové dotace na jednotlivé činnosti:

- přečtení příběhu a jeho rozbor **17 minut**,
- hra na tříděný odpad **8 minut**,
- pracovní listy **8 minut**,
- tablet all-in-one **7 minut**,
- evaluace **5 minut**.

Téma 2.3.9 „Hruštica“ – Změna pořadí úkolů dle náročnosti. – Výměna pořadí úkolu č. 1 (Nakresli znak města, aby bylo zřejmé, jaké ovoce se mu skrývá v názvu) a úkolu č. 3 (Najdi červíkovi cestu k jablíčku.).

Téma 2.3.11 „Kost“ – Změna velikosti písma v zadání úkolu č. 4 – původně „Najdi skrytá písmena slov DUŠIČKY A HALLOWEEN“ změněno na „Najdi skrytá písmena slov DUŠIČKY a HALLOWEEN“.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Bc. Barbora Drahoňovská	25. 6. 2019 TURNOV	<i>Drahoňovská</i>

Výzva Budování kapacit pro rozvoj škol II
Povinně volitelná aktivita č. 3, 4, 6 a 7

Zpráva o ověření programu v praxi

závěrečná

V průběžné zprávě uvádějte informace o ověření programu s jednou ověřovací skupinou v případě, že bude probíhat následné ověření s další ověřovací skupinou.

V závěrečné zprávě uvádějte souhrnné informace shrnující/rekapitulující celý proces (všechna) ověření programu, popř. informace o ověření programu, které bude realizováno jen s jednou ověřovací skupinou.

I.

Příjemce	Vzdělávací centrum Turnov, o.p.s.
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008148
Název projektu	Podporujeme rozvoj dětí a žáků
Název vytvořeného programu	S dětmi za pověstmi
Pořadové číslo zprávy o realizaci	2

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen ¹
Mateřská škola Turnov, Jana Palacha 1931, příspěvková organizace – třída „Zajíčci“ Mateřská škola a Základní Škola Sluníčko Turnov, Příspěvková organizace – 3. třída „Zelenka“ Městská knihovna Antonína Marka Turnov - pobočka Turnov II	4. 2. 2019 – 21. 6. 2019	2 skupiny po 25 dětech ve věku 5,5 – 7 let

¹ Uvedte stručně charakteristiku a velikost skupiny (např. 25 žáků 7. ročníku ZŠ apod.) a název organizace.

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) *Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?*

Ověření programu probíhalo ve dvou mateřských školách běžného typu a vybavení (herna s kobercem, prostor se stolečky). Zúčastnily se dvě skupiny 25 předškolních dětí ve věku 5–7 let. Složení skupin dětí bylo pestré. Objevily se jak děti nadprůměrné, tak i děti s odkladem školní docházky, děti s diagnózou ADHD, děti průměrné i podprůměrné.

Ověřovaly opět dvě paní učitelky. Každá se svou skupinou dětí. Forma práce v první polovině lekce hromadná (poslech pověsti, práce s textem, pohybová hra). V druhé polovině individuální práce s pracovními listy a práce v menších skupinách náhodně volených s tablety all-in-one a výukovým prostředím SMART.

b) *Jaký byl zájem cílové skupiny?*

Zájem dětí byl velmi silný. Děti se těšily na každou další lekci víc a víc. Lekce jsou velmi pestré na střídání činností. Velikou motivací pro práci byla interaktivní technologie.

c) *Jaká byla reakce cílové skupiny?*

Dle slovního hodnocení dětí v průběhu evaluačních rozhovorů byly velmi kladně hodnoceny úkoly v pracovních listech a pohybové hry.

2. Výsledky ověření

a) *Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:*

Po úpravách vycházejících z první pilotáže se neprojeví žádné další problémy. Jednotlivé lekce a jejich složení je možné aktuálně obměňovat vzhledem ke složení třídy, ve které bude program probíhat. Záleží také na schopnostech a zkušenostech pedagoga, jak jednotlivé lekce uchopí a případně je obohatí o své vlastní zkušenosti. Doporučujeme využití programu v menší skupině dětí, práce v počtu dětí kolem 25 je velmi náročná na schopnosti a zkušenosti pedagoga.

b) *Návrhy řešení zjištěných problémů:*

Změny provedené po první pilotáži se osvědčily. Další návrhy k úpravám nejsou.

c) *Bude/byl vytvořený program upraven?*

Vytvořený program byl upraven po první pilotáži na základě zjištěných skutečností. Jednalo se zejména o úpravu pracovních listů, případně časovou dotaci k jednotlivým činnostem. Upravená verze programu se při následné realizaci osvědčila. Další úpravy nepovažujeme za potřebné.

d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?*

Program byl upraven dle návrhu řešení zjištěných problémů – viz Průběžná zpráva o ověření programu. Jiné úpravy se nechystají.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření²

a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?*

Z reakcí dětí a závěrečných evaluací lze konstatovat, že program byl úspěšný. Děti se těšily na další lekce. Vyžadovaly pokračování a opakování úkolů i po skončení lekcí v době jejich volných her. Za velmi atraktivní lze označit lekce konané mimo prostředí mateřské školy – muzeum a knihovna.

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?*

Hodnocení programu bylo velmi pestré. Během závěrečných evaluací jednotlivých lekcí byly zprvu nejlépe hodnoceny interaktivní úkoly na tabletech all-in-one ve výukovém prostředí SMART. Postupně se však začaly objevovat lépe hodnocené úkoly v pracovních listech a pohybové hry. Domníváme se, že došlo k nasycení dětí touhou po interaktivní technice, a proto druhá pilotáž a hodnocení dětí nabralo jiný směr a začaly je bavit i jiné aktivity než pouze interaktivní úkoly, jak tomu bylo zpočátku. Velmi kladně byly hodnoceny lekce pořádané mimo mateřskou školu.

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*

Věcný obsah programu lze hodnotit velmi kladně. Seznamuje děti s jejich blízkým okolím pohádkovou formou, která je dětem předškolního věku velmi blízká a pro ně uchopitelná. Na základě pozorování lze z reakcí dětí usuzovat, že obsah programu je pro ně zábavný a pestrý, protože každá lekce má jiný vzdělávací obsah. Díky tomu, že se struktura jednotlivých lekcí realizovaných v mateřské škole opakuje, děti dopředu vědí, na co se mohou těšit a co je v dané lekci čeká. Samotná struktura hodiny tak působí jako motivace pro realizaci celého programu.

² Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?*

Organizační zabezpečení bylo hodnoceno kladně.

Materiální zabezpečení je individuální dle každé mateřské školy. Lze použít různé demonstrační obrázky, které vlastní každá mateřská škola, popřípadě může realizátor vyrobit vlastní. Program nevyžaduje mimořádné vybavení pomůckami nad rámec běžného vybavení školy, což je velmi příznivé pro možnosti jeho realizace.

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?*

Děti byly spokojené. Činnosti pro ně byly pestré, nové hry a úkoly v pracovních listech. Velmi dobře reagovaly na podněty během jednotlivých lekcí. Některé hry hráli i po skončení programu v době volných her.

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*

Ověřování programu neprovázeli negativní připomínky.

g) *Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?*

Ne.

h) *Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Ne. V průběhu druhé pilotáže nebyly zjištěny žádné problémy nebo připomínky, které by bylo nutné zapracovat do programu.

i) *Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?*

Program byl hodnocen pozitivně. Je realizovatelný v každé mateřské škole. Je připraven tak, aby byl využitelný během jednotlivých témat, která obvykle probíhají v mateřské škole během školního roku. Program je připraven zejména pro děti v posledním roce předškolního vzdělávání, je však možné použít ho i pro děti mladší nebo ve smíšené třídě MŠ. V pracovních listech je možné vybrat úkoly, které zvládnou i v mladším věku. Doporučujeme využití programu v menší skupině dětí.

j) *Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?*

Nedošlo k žádným úpravám. Osvědčily se úpravy po první pilotáži.

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Ne. Nejsou žádné další návrhy k zapracování do finální verze programu.

l) *Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:*

Všechny úpravy z první pilotáže byly zapracovány do programu. Po druhém ověření nebyly zjištěny žádné další nedostatky.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Bc. Barbora Drahoňovská	28. 6. 2019 TURNOV	

